LAUSUNTO EDUSKUNNAN PUOLUSTUSVALIOKUNNALLE
VNS 3/24 Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko

## 1. YLEISTÄ

Selonteosta lausutaan tässä vertaillen sen perusteluja ja suosituksia Hybridiosaamiskeskuksen tilanteenseurannassa saatuihin havaintoihin ja johtopäätöksiin. Keskuksen toiminnassa keskeistä viime aikoina on ollut sen toteaminen, että meneillään on globaali kilpailu, jossa tavoitellaan maailmanjärjestyksen muutosta ja demokratian osoittamista tilapäiseksi kokeiluksi. Kilpailua käydään monilla aloilla, kuten geopolitiikka, geoekonomia, ideologiat, taloudellis- tekninen kehitys ja kulttuurinäkemykset. Tavoitteena on ns. Lännen (Euro-atlanttinen liittokunta ja vakiintuneet demokraattiset markkinataloudet muualla maailmassa) heikentäminen ja siirtyminen uudenlaiseen alueellisiin hegemonioihin perustuvaan voimapolitiikkaan. Lännen vastustajat hakevat poliittista ja taloudellista kasvuvoimaa ns. Globaalin etelän maista ja väestöistä, joiden keskuudessa Kiinan ja Venäjän maakuva on nyt voittopuolisesti myönteinen. Sotia voidaan käyttää kilpailun välineenä, kuten Ukrainan tapaus osoittaa. Ukrainan sodan lisäksi on havaittavissa useita sellaisia jännitteitä, jotka voivat johtaa muiden sotien käynnistymiseen varsinkin Kaukoidässä ja siihen liittyen mahdollisesti Euroopassa. Suomi on selkeästi osa tällaista laajaa kokonaisuutta, jossa turvallisuuden kannalta sekä oman toimintakyvyn, että liittolaisten tuen varmistaminen on tärkeää.

Hybridivaikuttamista, -operaatioita ja -sodankäyntiä osataan käyttää demokratioita vastaan sotaa alemman asteisten vaikutusten aikaansaamiseksi. Nykytilanteessa Venäjän propagandakoneiston retoriikka Suomea kohtaan muistuttaa jo huolestuttavasti aiemmin Ukrainaa vastaan käytettyä.

## 2. SELONTEON TARKASTELUA

Luvussa 1 kuvataan arvopohjainen realismi. Euroopan ja Suomen sen osana tulee jatkossa alkaa kilpailla vaikutusvallasta Globaalissa etelässä. On hyvä ohjelmoida oma ulkopolitiikka siten, että voidaan lähteä yhteistyöhön erilaisissa kehitysvaiheissa olevien maiden kanssa ilman välittömiä vaatimuksia ja tuen tiukkaa ehdollistamista demokratia- ja oikeusvaltiokehityksen nopeudella. Euroopan on alettava toimia erityisesti Afrikassa.

Luvussa 2 todetaan muun muassa, että uhkaa sotatoimien laajentumisesta lähialueillamme Ukrainan ulkopuolelle ei voida sulkea pois. Tähän näkemykseen on valitettavan helppo yhtyä, joten sen esiin nostaminen on perusteltua.

Edelleen luvussa 2 kuvataan valtasuhteiden murroksesta kaikki oleellinen: geopolitiikka, geotalous, kriittiset teknologia ja kriittiset raaka-aineet ovat kilpailun tekijöitä. BRICS ja Afrikka ovat kilpailukenttinä, Kiinalla ja Venäjällä on vahvoja yhteyksiä, Afrikan painoarvo kasvaa.

Luvussa 3 todetaan painopisteitä ja tavoitteita mm seuraavasti:

- On varauduttava aggression laajentumiseen
- Ukrainaa on tuettava osaksi Euro-Atlanttista turvallisuusratkaisua. Tämä on erittäin tarpeellista Suomen kannalta sikäli, että Venäjä on jo osoittanut kykynsä rekrytoida sotaväkeä vallatuilta

Hybrid CoE
Fabianinkatu 21
FIN-00130
HELSINKI

alueilta. Ukrainan 40-miljoonainen kansakunta voisi alistettuna lisätä Venäjän potentiaalia merkittävästi.

- Suomi ajaa kaupan esteiden poistamista Euro-atlanttisella alueella. Tämä tavoite sopii hyvin yhteen sen havainnon kanssa, että ns. Länsi on jäämässä marginaaliin globaalin talouden kehittymisessä. Tarvittaisiin EU:ta laajempia yhteismarkkinoita tämän riskin torjumiseen.
- Edistetään poliittisia ja taloudellisia suhteita samanmielisiin kumppanimaihin Euroopan ulkopuolella (Kanada, Etelä-Korea, Australia, Japani) sääntöpohjaisen järjestelmän, huoltovarmuuden ja resilienssin kehittämiseksi. Tämä tavoite on kannatettava ja liittyy edellisen kohdan tavoin myös yhteisen markkina-alueen laajentamiseen.
- Suomella tulee olla kyky vastata pitkäkestoiseen ja laajamittaiseen sodankäyntiin ja kriittisen infrastruktuurin tahalliseen vaurioittamiseen. Nämä ovat nykytilanteessa perusteltuja väitteitä
- Maahantulon välineellistämisen osalta on todettava, että sen avulla Suomea ja sen nauttimaa tukea voidaan jatkossakin heikentää esimerkiksi aseellista hyökkäystä edeltävästi. Selonteossa tehty analyysi ja mahdolliset toimet kattavat tilanteen erinomaisesti. Selonteossa on nyt onnistuneesti viitattu kansainvälisen oikeuden myös Eurooppa-oikeuden suhteellisuuteen, joka antaa Suomelle mahdollisuuden monin keinoin edistää kansallista etuaan sitä aktiivisesti ajamalla ja muiden tukeen nojaten.
- Hallinnolle hyvänä ohjeena hybridioperaatioiden attribuutioon kiinnitetään huomiota. Attribuutio, eli jonkun valtion nimeäminen syypääksi johonkin, on usein sensitiivinen asia ja edellyttää korkeinta poliittista päätöksentekoa. Attribuution perusteeksi tarvitaan kuitenkin konkreettista näyttöä tekijöistä. Tämä on mahdollista vain, jos järjestelmät ja operointitavat ovat tekijöiden jälkikäteiseenkin tunnistamiseen riittävän tehokkaita. Kyky attribuutioon voi olla merkittävä hybridioperaatioita ennalta ehkäisevä tekijä.
- Huoltovarmuuden tärkeys todetaan ja siihen liittyen mahdollisuus hyötyä EU:n pelastuspalvelumekanismin kehittymisestä. Suomi on valitettavasti keskimääräistä todennäköisempi hyötyjä ajan kuluessa.

Selonteko on politiikka-asiakirjaksi poikkeuksellisen ytimekäs ja se ottaa globaalin konfliktin viimeisimmätkin kehityslinjat huomioon erinomaisen laajasti.

Dublinissa, 19.9.2024

Haavoittuvuudet ja resilienssiverkoston
johtaja, Kommodori Jukka Savolainen

Hybrid CoE
Fabianinkatu 21
FIN-00130
HELSINKI